

فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)

صفحه‌ی اصلی وب سایت مجله: www.jqe.scu.ac.ir

شاپا الکترونیکی: ۴۲۷۱-۲۷۱۷

شاپا چاپی: ۵۸۵۰-۲۰۰۸

دانشگاه شهید چمران اهواز

تعامل جریان‌های بین‌المللی سرمایه و رشد اقتصادی در کشورهای D8

مهدی یزدانی* و آرمن مارکاری**

* استادیار اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد و علوم سیاسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

ایمیل: yazdani@sbu.ac.ir

 0000-0002-8045-7232

آدرس پستی: ایران، تهران، بلوار دانشجو، دانشگاه شهید بهشتی، ۱۹۸۳۹۶۳۱۱۳

** کارشناس ارشد اقتصاد انرژی، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد و علوم سیاسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

ایمیل: armen_shev_10@yahoo.com

واژگان کلیدی

جهانی شدن، سرمایه‌گذاری خارجی، رشد اقتصادی، معادلات همزمان، داده‌های تابلویی

طبقه‌بندی JEL

F41, F34, C33

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۲۴ تیر ۱۳۹۷

تاریخ بازنگری: ۹ فروردین ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش: ۱۳ فروردین ۱۴۰۰

انتشار آنلاین از تاریخ: ۱۳ فروردین ۱۴۰۰

قدردانی: از تمامی افراد و موسساتی که در انجام این تحقیق مولف را مساعدت نمودند، قدردانی می‌شود.

تضاد منافع: نویسنده مقاله اعلام می‌کند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.

منابع مالی: نویسنده‌ها هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

یزدانی، مهدی و مارکاری، آرمن. (۱۴۰۰). تعامل جریان‌های بین‌المللی سرمایه و رشد اقتصادی در کشورهای D8. فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)، ۱۸(۲)، ۱۳-۲۵.

 [10.22055/jqe.2021.26523.1909](https://doi.org/10.22055/jqe.2021.26523.1909)

چکیده گسترده

معرفی:

جهانی شدن مالی از اواسط دهه ۱۹۸۰ میلادی به بعد، باعث افزایش جریان سرمایه در بین کشورهای صنعتی و در حال توسعه گردیده است. این در حالی است که سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سرمایه‌گذاری در پرتفوی به عنوان عوامل اصلی و تأثیرگذار در جهانی شدن مالی شناخته شده‌اند. همچنین بر اساس ادبیات نظری، بین جهانی شدن مالی و نرخ رشد اقتصادی کشورها ارتباط وجود داشته که بسته به میزان توسعه‌یافتگی، شرایط جغرافیایی، بزرگ یا کوچک بودن اندازه کشورها در تجارت و ... ممکن است اثر مثبت و یا در برخی مواقع منفی مشاهده شود. از طرف دیگر رشد اقتصادی پایدار نیز یکی از پیش‌شرط‌های جذب و بهره‌برداری سرمایه‌های خارجی است. این مقاله سعی دارد با در نظر گرفتن اهمیت جریان‌های بین‌المللی سرمایه خارجی به عنوان یکی از نمودهای جهانی شدن مالی، در دو بخش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سرمایه‌گذاری در پرتفوی، به ارزیابی تعامل بین پدیده جهانی شدن مالی و رشد اقتصادی برای کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی D8 در قالب یک الگوی رشد بپردازد.

متدولوژی:

الگوی اقتصادسنجی تصریح شده شامل سه معادله برای نرخ رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سرمایه‌گذاری در پرتفوی است و برای برآورد آن اطلاعات کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی D8 طی دوره زمانی ۱۹۹۵-۲۰۱۵ استخراج و سعی شده که مسأله پژوهش با استفاده از تکنیک معادلات همزمان در چهارچوب داده‌های تابلویی، ارزیابی شود.

یافته‌ها:

در معادله رشد اقتصادی، نتایج وجود یک رابطه مثبت، بلندمدت و معنادار بین جریان‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سرمایه‌گذاری در پرتفوی با رشد اقتصادی را تأیید کرده و با توجه به مقادیر ضرایب مربوطه می‌توان نتیجه گرفت در بلندمدت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی اثر بیشتری نسبت به سرمایه‌گذاری در پرتفوی، بر رشد اقتصادی دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری خارجی می‌تواند به عنوان فاکتور تعیین کننده برای نرخ رشد اقتصادی در این کشورها باشد. همچنین نرخ رشد جمعیت و انباشت سرمایه ثابت اثر مثبت، ولی نرخ ارز حقیقی و نرخ تورم اثر منفی بر رشد اقتصادی داشتند.

در معادله تخمینی برای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، رشد اقتصادی، نرخ ارز حقیقی و اختلاف نرخ بهره داخلی و خارجی اثر مثبت بر این متغیر داشته‌اند، در حالی که علامت ضرایب متغیرهای سرمایه‌گذاری در پرتفوی، رشد جمعیت و انباشت سرمایه ثابت منفی است و نتایج نشان از جانشینی بین انواع جریان‌های سرمایه دارد. در نهایت در معادله سرمایه‌گذاری در پرتفوی، ضریب دو متغیر نرخ رشد اقتصادی و میزان کاربران اینترنت مثبت و ضرایب متغیرهای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و نرخ تورم منفی است. بر این اساس نرخ رشد اقتصادی عامل تعیین کننده در جذب سرمایه‌های خارجی است.

نتیجه:

به عنوان توصیه سیاستی، سیاست‌گذاران باید توجه ویژه‌ای به جریان‌های سرمایه‌گذاری خارجی به ویژه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی داشته و با بکارگیری سیاست‌های لازم جهت بهبود فرآیند جذب این جریان‌ها از جمله گسترش ساختارها و ظرفیت‌های کشور، به ایجاد رشد اقتصادی پایدار کمک نمایند.

Reference

- Agarwal, J.P. (1980). Determinants of foreign direct investment: a survey. *Weltwirtschaftliches Archiv*, 106, 739-77.
- Asiedu, E. & Salehi Esfahani, H. (2003). The Determinants of Foreign Direct Investment Employment Restrictions. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=835345> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.835345>.
- Bayar Y. (2014), Financial Development and Economic Growth in Emerging Asian Countries, *Asian Social Science*, 10(9), 1-17.
- Bekaert, G. & Harvey, C. R. (1995), Time-varying World Market Integration, *Journal of Finance*, 50, 403-444.

- Bekaert, G. & Harvey, C. R. (2000), Foreign Speculators and Emerging Equity Markets, *Journal of Finance*, 55, 565-614.
- Botric, V., Sisinacki, J. & Skuflic, L. (2006), Road Infrastructure and Regional Development: An Evidence From Croatia, ERSA conference papers ersa06p88, European Regional Science Association. Available at: <https://ideas.repec.org/p/wiw/wiwsa/ersa06p88.html>
- Chirila–Donciu E. (2013), Globalization and Foreign Direct Investments. *CES Working Papers*, 5(2), 177-186.
- Vlahinić-Dizdarević, N., & Biljan-August, M. (2005, May). FDI performance and determinants in southeast European countries: evidence from cross-country data. In *th International Conference on Enterprise in Transition, May* (pp. 26-27).[Online] Available: <http://bib.irb.hr/prikazi-rad?&lang=en&rad=203502>.
- Dunning, J.H. (1994), Multinational enterprises and the globalization of innovatory capacity, *Research Policy*, 23(1), 67-88.
- Durham, B.J. (2004), Absorptive Capacity and the Effects of Foreign Direct Investment and Equity Foreign Portfolio Investment on Economic Growth, *European Economic Review* 48(2), 285-306.
- Grčić, B., & Babić, Z. (2003). The determinants of FDI: evaluation of transition countries attractiveness for foreign investors. In *5th International Conference Enterprise in Transition. Tučepi*.
- Jensen, M.C. & Meckling, W.H. (1978). Can the Corporation Survive? *Financial Analysts Journal*, 34(1), 31-37.
- Levine, R. (1997), Financial development and economic growth: Views and agenda, *Journal of Economic Literature*, 35(2), 688-726.
- Loree, D.W. & Guisinger, S.E. (1995), Policy and Non-Policy Determinants of U.S. Equity Foreign Direct Investment, *Journal of International Business Studies*, 26(2), 281–299.
- Lucas, R.E. (1988), On The Mechanics of Economic Development, *Journal of Monetary Economics*, 22, 3-42.
- Mishkin, F.S. (1996), The Channels of Monetary Transmission: Lessons for Monetary Policy, [NBER Working Papers](https://ideas.repec.org/p/nbr/nberwo/5464.html) 5464, National Bureau of Economic Research, Inc. Available: <https://ideas.repec.org/p/nbr/nberwo/5464.html>
- Morisset, J. (2000), Foreign Direct Investment in Africa : Policies Also Matter, *Policy Research Working Paper*; No. 2481. World Bank, Washington, DC. © World Bank.
- Nunnenkamp, P. (2002). Determinants of FDI in Developing Countries: Has Globalization Changed the Rules of Game? *Kiel Working paper* No. 1122, Kiel Institute of World Economics, Germany. [Online] Available: http://www.ifw-members.ifw-kiel.de/publications/de..._the-game/kap1122.pdf
- Prasad, E., Rogoff, K., Wei, S.J. & Kose, M.A. (2003), Effect of Financial Globalization on Developing Countries, Some Empirical Evidence, *IMF Occasional Paper* 220 (Washington, International Monetary Fund).
- Ramazan D. & Kiani A. K. (2012), Analyzing the Relationship between FDI, Trade Openness and Real output Growth: An ECM Application for Pakistan, *International Journal of Basic and Applied Science*, 1(2), 813-819.
- Romer, P.M. (1986), Increasing Returns and Long-Run Growth, *The Journal of Political Economy*, 94(5), 1002-1037.
- Savari, A., Fatrus, M., Haji, G., & Najafizadeh, A. (2020). Asymmetric analysis of the effect of energy consumption and financial development on economic growth in Iran: Application of nonlinear ARDL method. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 17(3), 69-90. doi: [10.22055/jqe.2019.28107.2012](https://doi.org/10.22055/jqe.2019.28107.2012)
- Schneider, F., & Frey, B. S. (1985). Economic and political determinants of foreign direct investment. *World Development*, 13, 161–175. [http://dx.doi.org/10.1016/0305-750X\(85\)90002-6](http://dx.doi.org/10.1016/0305-750X(85)90002-6).
- Shakeri, A. (2011), *Macroeconomics*, Rafe Press [In Persian].
- Torabi, T. & Mohammadzadeh Asl, N. (2010). Analyzing the Role of Globalization in Attracting Foreign Investment and Affecting the Economic Growth, *Journal of Economic Research*, 10(2), 217-240. Available at: https://joer.atu.ac.ir/article_2775.html?lang=en [In Persian].

-
- Taylor, C. T. (2000). The Impact of Host Country Government Policy on US Multinational Investment Decisions. *World Economy*, 23(5), 635-647. EBSCOhost. <http://dx.doi.org/10.1111/1467-9701.00294>.
- UNCTAD (2015), World Investment Report. PDF.
- Wheeler, D. & Mody, A. (1992), International Investment Location Decisions: the Case of Us Firms, *Journal of International Economics*, 33(1-2), 54 – 76.